

Editör:
Mustafa Sacid Öztürk

BALKANLAR'DAN PORTRELER

İNSAN, İKTİDAR VE HAFIZA

BALKANLAR'DAN PORTRERLER
İNSAN, İKTİDAR VE HAFİZA

Editör

Mustafa Sacid Öztürk

BALKANLAR'DAN PORTRERLER:
İNSAN, İKTİDAR VE HAFIZA

Editör : Mustafa Sacid Öztürk
Yayına Hazırlayan : Zehra A. Sadiki
ISBN : 978-608-4944-31-7
Tasarımcı : iyicalismalar.tr
Yayıncı : IDEFE, Üsküp, Kuzey Makedonya
Basım : Ajgraf Skopje, Cair- Üsküp, Kuzey Makedonya
1. baskı, Üsküp, 2025
Adet : 50
Seri : IDEFE | 32
Araştırma | 14

Editor: Mustafa Sacid Öztürk
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0745-5099>
Kurum: Kırklareli Üniversitesi - Türkiye

Hedef Kitle: Uzman/Akademisyen

Konu Kategorileri

BIC: JF Toplum & Kültür: Genel
BISAC: SOC053000, Bölgesel Çalışmalar
Dewey: 300 – Sosyal Bilimler
LC Classification: H1-99 Sosyal Bilimler (Genel)
THEMA: J Sosyal Bilimler
WoS Category: Sosyal Bilimler, Disiplinlerarası
WoS CT Meso: Sosyal Bilimler
WoS CT Micro: Sosyal Bilimler
Scopus Subject Area (ASJC): Sosyal Bilimler (Çeşitli)

Kitap türü: Editöryal

Yayın Tarihi: 2025

Yayın Yeri: Üsküp, Kuzey Makedonya

İçerik Dili: Türkçe, İngilizce

Boyut: 165x240 mm

Baskı Sayısı: 1

Sayfa Sayısı: 272

Basılı Baskı: Ücretli

Dijital Baskı: Ücretsiz

Sorumluluk Reddi: Bu kitapta yer alan görüşler yazarlara ait olup, yayıncının görüşlerini yansıtmaz.

Çıkar Çatışması: Yazar(lar), bu kitabın yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Etik Beyanı: Bu çalışma etik onay gerektirmez; tüm veriler açık kaynaklardan elde edilmiştir.

Copyright © 2025, IDEFE Bazı haklar saklıdır.

E-Pub Lisansı: CC BY-NC 4.0. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.en>

Atıf: Öztürk, M. S. (Ed.). (2025). *Balkanlar'dan Portreler: İnsan, İktidar ve Hafıza*. IDEFE Publications.

Goce Delchev 11, No 1-1, Chair-Skopje, North Macedonia
idefe.balkanfoundation.com

BALKANLAR'DAN PORTRELER

İNSAN, İKTİDAR VE HAFIZA

Editör

Mustafa Sacid Öztürk

EDİTÖR

Mustafa Sacid Öztürk

Lisans eğitimini Sakarya Üniversitesi İktisat Bölümü'nde, yüksek lisans çalışmasını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Tarihi Anabilim Dalı'nda tamamladı. Marmara Üniversitesi'nde savunduğu "Cavid Bey'in İktisadi Düşüncesi ve Uygulamaları başlıklı teziyle doktor unvanı aldı. Halen Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü İktisat Tarihi Anabilim Dalı'nda akademik faaliyetlerine devam etmektedir. Çalışmaları ağırlıklı olarak Geç Osmanlı dönemi iktisat tarihi, Osmanlı iktisadi düşüncesinin kaynakları, Osmanlı basın tarihi, biyografi (özellikle İttihad ve Terakki dönemi) ve Balkanlar'ın iktisadi ve beşerî tarihi üzerine yoğunlaşmaktadır.

İçindekiler

GİRİŞ	1
<i>Mustafa Sacid Öztürk</i>	

I. BÖLÜM

İLİM, İRFAN VE KÜLTÜRÜN İZİNDE: ULEMA, MEŞÂYİH VE VAKIF

BALKANLARDAKİ BİR OSMANLI MÜFTÜSÜNÜN BİYOGRAFİSİ: OHRİLİ MEHMED DEHHÂR EFENDİ (Ö. 1915'TEN SONRA).....	9
<i>Gülsüm GÜLSEV ŞANVER</i>	

ŞERHU KİTÂBÎ'L-AHLÂK'I (ŞERHU AHLÂK-I ADÛD) BAĞLAMINDA MÜNECCİMBAŞI AHMED DEDE'NİN (Ö. 1113/1702) EĞİTİM ANLAYIŞI.....	25
<i>Zehra KUMRU</i>	

VİDİN MUHAFIZI İDRİS PAŞA VE KİTAP VÂKIFLIĞI	39
<i>Ayşenur ERDOĞAN</i>	

CUMHURİYET İSTANBUL'UNDA BALKAN KÖKENLİ ÜÇ HOCA: HASİP YARDIMCI, HÜSREV AYDINLAR, İSMAİL BAYRI	71
<i>Mehmet ERKEN</i>	

RUM İLİ'NDE HORASANİ BİR EREN: ŞEYH LÜTFULLAH ÜSKÜBÎ.....	93
<i>Eren Atala ERİŞ</i>	

I I. BÖLÜM

YEREL GÜÇLER VE DEVLET RİCALİ: ÂYANLAR, PAŞALAR VE TARİH YAZIMI

OSMANLI DEVLETİ'NDE YEREL BİR GÜÇ: ŞUMNU ÂYANI ÇAVUŞZADE SEYYİD İSMAİL AĞA (1780-1801)	117
<i>Alper Kağan KIRAC</i>	

OSMANLI RUMELİSİ'NDE ÂYANLIK, İSYAN VE SADAKAT:
OHRİ MÜTESELLİMİ CELÂLEDDİN BEY ÜZERİNE BİR İNCELEME..... 141
Nalan KARAÖZ

OSMANLI TARİH YAZIMINDA HAMİLİK İLİŞKİLERİNİN GÜCÜ VE YANSIMALARI:
LALA MEHMED PAŞA VE PEÇUYLU İBRAHİM EFENDİ 157
Özlem YILMAZ

I I I. BÖLÜM

ULUSLARARASI SİYASET, SAVAŞ VE DİPLOMASİ

BİR RUS SUBAYININ HATIRATINDA KIRIM SAVAŞI SIRASINDA TUNA BOYLARI
(1853-1854) 171
Yunus Emre AYDIN

BALKANLAR'DA 'FESAT'IN YENİ AKTÖRLERİ: KONT CAVOUR
VE GIUSEPPE GARİBALDİ (1859-1861) 185
İlkay KİRİŞÇİOĞLU

GIUSEPPE GARIBALDI'S BALKAN PLANS: A VIEW FROM THE
OTTOMAN RECORDS (1860-1862) 205
Anıl GÖÇ

İSTANBUL'DAN MAKEDONYA'YA BAKMAK: BULGAR EKSARHI
YOSİF'İN GÖZÜNDEN İLİNDEN AYAKLANMASI (1903)..... 221
Ergün HASANOĞLU

1908-1913 YILLARI ARASINDA BERLİN ELÇİLİĞİ'NİN MAKEDONYA
BÖLGESİNDEKİ FAALİYETLERİNE DAİR RAPOR 243
Rıdvan KAŞIKÇI

BALKANLAR'DAN PORTRELER İNSAN, İKTİDAR VE HAFIZA

Osmanlı tarih yazıcılığı, uzun yıllar boyunca merkez odaklı, devletin kurumsal işleyişini ve büyük siyasi olayları önceleyen makro anlatıların gölgesinde şekillenmiştir. Bu yaklaşım, imparatorluğun geniş coğrafyasını ve yüzyıllara yayılan hâkimiyetini anlamak için faydalı bir çerçeve sunsa da tarihin asıl öznesi olan "insan"ı ve onun mekânla kurduğu çok katmanlı ilişkiyi zaman zaman geri planda bırakmıştır. Oysa tarih, sadece fermanların, savaşların veya antlaşmaların değil; bu süreçleri bizzat yaşayan, yönlendiren veya onlara maruz kalan bireylerin hikâyesidir. Balkanlar'dan Portreler: İnsan, İktidar ve Hafıza başlıklı bu eser, Osmanlı Avrupası'na bu perspektiften, yani biyografinin ve mikro tarihin imkânlarını kullanarak bakmayı hedefleyen kolektif bir çabanın ürünüdür.

İNDEFE

